

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. המתמד ונתן מים במדה ומצא כדי מרתו ... דאפילו ביותר מכדי מרתו 2
- ב. שמרים של תרומה ראשון ושני אסור ושלישי מותר..... 3
- ג. ושל מעשר ראשון אסור שני מותר..... 3
- ד. ושל הקדש שלישי אסור ורביעי ... של הקדש לעולם אסור ... כאן בקדושת הגוף כאן בקדושת דמים כאן במעשר ודאי כאן במעשר דמאי..... 4
- ה. כדרך שאמרו לענין איסורן כך אמרו לענין הכשירן הכשירן ... שתמדו במי גשמים ... שנתמד מאליו ... בפרה ששותה ראשון ראשון..... 5
- ו. אין אומרים קידוש היום אלא על היין..... 6
- ז. יין מגתו לא יביא ואם הביא כשר..... 7
- ח. אפילו לכתחלה נמי ... סוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום..... 7
- ט. מפיה ומשוליה לא יביא ואם הביא כשר..... 8
- י. יין כושי בורק היליסטון של מרתף של צמוקים ... בכולן לא יביא ואם הביא כשר ... יין קוסם מזוג מגולה ושל שמרים ושריחו רע... בכולן לא יביא ואם הביא פסול..... 10
- יא. מזוג עלויי עלייה ... שאין מברכין עליו עד שיתן לתוכו מים..... 13
- יב. מגולה סכנה היא..... 14
- יג. של שמרים ... דרמא תלתא ואתא ארבעה חמרא מעליא הוא אי דרמא תלתא ואתא תלתא ופלגא..... 16
- יד. למעוטי שריחו רע..... 16
- טו. מגולה דעברי' במסנת כר' נחמיה..... 17
- טז. חמר חוריין מהו אמר ליה אל תרא יין כי יתאדם..... 19
- יז. קנקנים בשרון וכו' תאנא פיטסות נאות ומגופרות..... 20
- יח. המוכר יין לחבירו והחמיץ אינו חייב באחריותו ואם ידוע שיינו מחמיץ הרי זה מקח טעות 20

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

דף צז.

א. המתמד ונתן מים במדה ומצא כדי מדתו ... דאפילו ביותר מכדי מדתו

שמרי יין¹ שנתן עליהם מים וסננן אם נתן שלשה ומצא ארבעה כגון ג' לוג מים ויצא ד' לוג, הרי יש רביע שיצא מהשמרים ורביע השיב ולא בטיל במים, אפילו אם לא קיבל טעם יין², מוציא מעשר על חלק הרביעי היתר ממקום אחר, אבל לא על הכל³. ואינו מפריש עליו לברו תרומה אלא אם הפריש בתחילה תרומה חל גם על זהשהתורם בתחלה בלבו על הכל⁴

מצא פחות מארבעה אף על פי שמצא יתר על מדתו ואף על פי שיש בהן טעם יין פטור⁵. שאין זה נחשב טעם גמור אלא קיוהא בעלמא⁶ ואין אוסר⁷.

¹ רמב"ם הלכות מעשר פרק ב הלכה ז

² וי"א דאם החמיץ חייב אפי' יצא פחות מרביע ואפי' יצא רק כפי מדתו ורק אם לא החמיץ צריך שיצא רביע יותר ואם החמיץ או שיצא רביע חייב הכל במעשר ולא רק היתר ולכן אין נ"מ אם יעשר ממנו עליו או ממקום אחר ואם לא החמיץ ולא יצא רביע יותר ורוצה לעשרו שחושש שיחמיץ אח"כ יעשר ממנו עליו ולא ממקום אחר שמא לא יחמיץ ונמצא מעשר מן החיוב על הפטור ואפי' מיין כמוהו לא יעשר עליו שמא זה יחמיץ וזה לא יחמיץ נמצא מעשר מהפטור על החיוב (דרך אמונה שם צט)

³ אם רוצה להוציא מיני' ובי' צריך להפריש על הכל כדי שיהא כאן השיעור מהחיוב דק"ל לה בלח יש בילה ר"ש מעשרות פ"ה מ"ו ועי' רדב"ז ור"י קורקוס וכ"כ כל הראשונים ומש"כ המ"ז והש"ך ביו"ד סי' של"א ספ"א תמוה מאד וכבר תמה ע"ז בחדרי דעה ובבה"ג שם כ' כהראשונים וכ"כ במלא"ש והגר"א בשנו"א וכל המפרשים ועי' בדברי ישראל שבי' שגם כונת המ"ז והש"ך לזה. ציון ההלכה שם קנו

⁴ ואפי' אם לא כיון תנאי ב"ד הוא שהתרומה חלה על הכל אבל מעשרות שניטל מדאורייתא במדה אין יכול להיות על הכל רק על מה שהפריש ומיירי באופן שכבר הפריש תרומה מתחלה.

⁵ דעת הרמב"ן דמיירי שיעשר קודם שנצלל היין ולכן היין המובלע בתוך התמד כבר נתעשר והשמרים עצמן נחשבין פסולת ואין חייבין ונהי דאם עשה מהן יין גמור דהיינו שיצא רביע יותר חייב משום שעומד לכך [שאל"כ הוי פטור לגמרי שכבר נפטר ואין חוזר ומתחייב] אבל אם יצא פחות מזה לזה אינו עומד ואין השמרים מתחייבים בכך שכבר נפטרו ואפשר דהוא נחשב זיעה בעלמא עד שיצא יין גמור דהיינו רביע. דרך אמונה שם צט.

⁶ שכל שאין בו טעם יין גמור הטעם נשחת והוי כנותן טעם לפנם

⁷ וכדין מים שנתנו על השמרים כך דין מים שנתנו על החרצנים וה"מ כשנעצרו בקורה אבל אם לא נדרכו אלא ברגל אפי' יצא פחות מרביע חייב במעשר שיין הוא ובלבד שיהא בו טעמו של יין וריחו ואם הי' במים ששה פעמים כנגד החרצנים אפי' אם יש בו טעם יין אינו יין וכ"ז בידוע שהחרצנים לא היו הפקר. שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

י"א⁸ שכל זה ביינות שלהם שהיו חזקים, אבל ביינות שלנו שהם חלשים לא סגי ברביע יין אלא צריך שיצא מהן כ"כ הרבה כשיעור שמוזגין באותו מקום, אם אוכל⁹ את השמרים עצמן אף שיש בהן טעם יין אין חייבין במעשר שאינן אוכל כלל.

ג. שמרים של תרומה ראשון ושני אסור ושלישי מותר

שמרים של תרומה¹⁰ כלומר שקרא שם תרומה על היין עם השמרים והסיר את היין ועתה רוצה לתת מים על השמרים ושיקלוט טעם יין, כשנתן עליהם מים ובלבד עם המים וסננן במסנת הראשון והשני, כלומר שנתן עליהן מים פעם א' וקלטו טעם יין והסיר את המים ונתן פעם שניה מים על השמרים וקלטו עוד פעם טעם יין, אסור לזרים אף על גב¹¹ שלא יצאו מים יותר ממה שהכניס¹², והשלישי מותר ואף על גב שיש בו עדיין קצת טעם יין מתבטל הטעם ולא חשיב.

ואם נתן¹³ מים שלשה מדות ויצאו ארבעה אסור אפי' פעם העשירי.

ואם לא נתן עליהם מים אלא מסנן היין מעל השמרים בלבד שמסנן השמרים עצמן במסנת בלא נתינת מים שיוצא מהן משקין ואח"כ חוזר ומסננן וכן כמה פעמים וכן אם נתן עליו יין אחר, אף השלישי אפי' עשירי ויותר כל זמן שיש בו טעם יין אסור לזרים. אבל אם אין בהן טעם יין מותרין.

ג. ושל מעשר ראשון אסור שני מותר

⁸ דרך אמונה שם משו"ע או"ח רד ה

⁹ רמב"ן כאן א' ועי' מ"ב סי' ר"ד סקב"ז וצע"ק ועי' בס' ארץ חיים יו"ד סי' של"א ספ"א בענין מי צמוקים והרצנים.

¹⁰ רמב"ם הלכות תרומות פרק יא הלכה יג

¹¹ רשב"ם וכ"כ ר"י מיגש והרמב"ן ורבנו יונה בשטמ"ק והמאירי שם וברמב"ן שם מבואר שאם יש ששים במים נגד השמרים בודאי מותר כמו כל האיסורים

¹² ועל אף שהתבאר לעיל שאם לא יצא ברביע יותר אין חייב בתרומה שאני הכא שכבר קרא שם תרומה עליה ולכן כ"ז שיש בו טעם יין החמירו חכמים שיהא אסור לזרים ואפי' אין בהם טעם יין נמור אלא קיוהא בעלמא אסור. וכ"כ רשב"ם שאינו אלא מדרבנן וכ"כ תוס' רי"ד שם וכן מצדד הרמב"ן שם וכ"ד רש"ם אבל ברבנו יונה שם משמע שהוא מה"ת כמו כל האיסורין בנ"ט ולא דמי לטבל ועי' רמב"ן

¹³ מאירי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

שמרים¹⁴ של מעשר שני¹⁵ שקרא שם מע"ש על היין עם השמרים והסיר את היין ועתה רוצה לתת מים על השמרים ושיקלוט טעם היין, כשנתן עליהם מים ובלבלן עם המים וסיננן במסנת, ראשון שנתן עליו מים פעם א' וקלטו טעם היין אף על גב שלא יצאו מים יותר ממה שהכניס ואפי' אין בהם טעם יין גמור אלא קיוהא בעלמא, אסור כמעשר ואסור לאכלו חוץ לירושלים ואסור לטמאים וכל דיני מע"ש עליו.

ושני אחר שהסירו את המים נתן פעם שני' מים על השמרים וחזרו וקלטו עוד פעם טעם יין מותרין כחולין ואף על פי שיש בו עדיין קצת טעם יין מתבטל הטעם ולא חשיב, ואין בהם קדושת מע"ש¹⁶, ואפי' מצא כדי מדרתו שהכניס, אולם אם נתן מים שלשה מדות ויצאו ארבעה אסור.

וכ"ז בנתן עליהם מים¹⁷, אבל אם לא נתן עליהם מים אלא שמסנן השמרים עצמן במסנת בלא מים ויוצא מהן משקין ואח"כ חוזר ומסננן וכן כמה פעמים [וכן אם נתן עליהן יין אחר] אפי' עד עשירי אסורין כ"ז שיש בהן טעם יין אבל אם אין בהן טעם יין מותרין.

ד. ושל הקדש שלישי אסור ורביעי ... של הקדש לעולם

אסור ... כאן בקדושת הגוף כאן בקדושת דמים כאן

במעשר ודאי כאן במעשר דמאי

שמרים של הקדש כלומר שקרא שם הקדש על היין עם השמרים והסיר את היין ועתה רוצה לתת מים על השמרים ושיקלוט טעם יין, כשנתן עליהם מים

¹⁴ רמב"ם הלכות מעשר שני ונטע רבעי פרק ג הלכה יב

¹⁵ י"א ביד רמ"ה דה"ה של מעשר עני צריך לתת לעניים את הראשון אבל הרבה חולקין ע"ז ונראה דרשב"ם ורישב"א ושאר ראשונים שכתבו דא"א לומר במעש"ר שמותר לזרים לא ס"ל דצריך ליתנו דא"כ גם מעש"ר צריך ליתנו ללוי וכ"נ דעת רבנו.

¹⁶ ואף על גב דגבי תרומה אסרו חכמים גם את השניים כנ"ל ה"מ בתרומה דחייב זר עלי' מיתה החמירו חכמים אבל במע"ש לא החמירו בזה מותר כחולין

¹⁷ כבר התבאר לעיל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

ובלבולן עם המים וסננן במסנת של הקדש¹⁸ בדק הבית אף השלישי אסור, ושל קדשי מזבח לעולם אסור.

ואם נתן¹⁹ מים שלשה מדות ויצאו ארבעה אסור אפי' בהקדש בדק הבית אפילו פעם העשירי.

ומעשר שני של דמאי אפילו ראשון מותר²⁰.

**ה. נדרך שאמרו לענין איסורן כך אמרו לענין הכשירן
הכשירן... שתמדו במי גשמים... שנתמד מאליו...
בפרה ששותה ראשון ראשון**

כשם שאמרו לענין²¹ איסורן כך אמרו לענין הכשירן, שהרי הלכה הוא²² שכל אוכל המיוחד למאכל אדם מקבל טומאה ואינו מקבל טומאה עד שיבלל תחילה באחד משבעה משקין וזהו הנקרא הכשר שנאמר וכי יותן מים על זרע.

ואלו הן השבעה משקין שמכשירין את האוכלין לטומאה: המים והטל והשמן והיין והחלב והדם והדבש, ואינן מכשירין עד שיפלו על האוכלין ברצון הבעלים, וכיון שהוכשר האוכל אף על פי שיבש והרי הוא נגוב הרי זה מקבל טומאה.

ולפיכך שמרים שנתן עליהם מים כדי שיקלטו היין בכל אופן הרי הם מכשירים לקבל טומאה שהרי בין היין ובין המים מהמכשירים לקבל טומאה ושניהם לרצוננו.

¹⁸ רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק יג הלכה יז

¹⁹ מאירי

²⁰ רמב"ם הלכות מעשר שני כיון דרוב ע"ה מעשרין ואינו אלא מדרבנן לא גזרו כלל על השמרים מיהו נראה דכ"ו בנתן עליהן מים אבל אם לא נתן עליהן מים אסור גם בדמאי וכן אם נתן שלש מדות ויצאו ארבעה.

²¹ רמב"ם הלכות טומאת אוכלין שם ערוך השולחן העתיד הלכות טומאת אוכלין סימן קפ סעיף טז

²² רמב"ם שם פרק א הלכה א - ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אולם אם נתמדו²³ מאליהן כגון שנתמד במי גשמים שנפלו מעצמן לתוך התמד, כלומר על גבי השמרים שצריכין מחשבה, והיתה בהמה שותה המים פעם ראשונה ונפל שוב ושתתה פעם שניה פעם השלישי ולהלן כשנפלו שם גשמים בתרומה אין מכשירין כיון דאינו חשוב יין והמים הם שלא במחשבה, ושל בדק הבית גם השלישי מכשיר כיון דחשוב יין ויין א"צ מחשבה, ושל קדשי מזבח לעולם מכשירין כיון דחשיבי יין. ושל מעשר שני וודאי רק הראשון מכשיר

אולם אם היה האדם הוא שמסיר המים הראשונים, אף על פי שמאליהן נפלו כיון שחשבן והקפיד עליהן מכשירין. ואם הוא עירב המי גשמים לעולם מכשיר דאחשבינהו, ואפילו הגשמים הבאים אח"כ כיון דגלי דעתיה דניחא ליה במי גשמים²⁴.

ו. אין אומרים קידוש היום אלא על היין

מצות עשה²⁵ מן התורה לקדש את יום השבת בדברים שנאמר זכור את יום השבת לקדשו, כלומר זכרהו זכירת שבת וקידוש, וצריך לזכרהו בכניסתו וביציאתו, בכניסתו בקידוש היום וביציאתו בהבדלה

ואין זכירה²⁶ אלא ביין דכתיב (הושע יד פסוק ח) זכרו פניי לבנון וכתיב (שיר השירים א פסוק ד) גזפירה דריף פניי²⁷.

²³ רמב"ם שם פרק יג הלכה יז

²⁴ והתוס' כתבו שם [בד"ה ונתמד] דאפילו במים שאינן מי גשמים כיון שנפלו לשמרים אין מכשירין ע"ש [והכ"מ כתב שגם הרמב"ם מפרש כן מדלא הזכיר מי גשמים, ולענ"ד נראה מדקאמר ונתמדו מאליהם הלא זהו מי גשמים שנפלים מאליהם]. ערוה"ש העתיד שם

²⁵ ברמב"ם ביד בהלכות שבת פרק כט הלכה א

²⁶ בהגה' ר"פ סמ"ק רפא ועיין מאמר מרדכי רעג ד

²⁷ בפרי מגדים משבצות זהב רעא סעיף א ולענין אי קידוש על היין דבר תורה או לאו, עיין מ"א [ס"ק] א' [ובאשל אברהם]. ובתוספות פסחים ק"ו א' ד"ה זכרהו סימני דיש לומר על היין דבר תורה ולמטעם הוה דרבנן, ועיין ר"ן שם [כב, א ד"ה זכרהו] ובהשגות הראב"ד פרק כ"ט משבת הלכה י', אף לכאורה משמע אף שמזכיר בתפלה מכל מקום הקידוש הוה דבר תורה, יש לדחות ולומר קידוש דלילה עיקרו מן התורה כו', ובלבוש [כאן סעיף א] משמע שזה הקידוש על היין מן התורה, וזה י"ל דעת ר"ת בתוספות שם ק"ו ב' ד"ה מקדש, דאין יין אין מקדש כלל, דסובר קידוש על היין דבר תורה הוא. ומיהו למה שכתבו שם אליביה דבשכר חמר מדינה צריך עיון, שמע מינה דלאו דבר תורה על היין. ועל כרחק יוצא בתפלה, כמו שכתב המ"א. ובנוזיר [ד, א תוספות ד"ה מאי] [לר"ת], משמע יין דרבנן. אולם עיין ערוה"ש או"ח רעא ב' "על איזה דבר צריך לקדש מן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ז. יין מגתו לא יביא ואם הביא כשר

ואלו הן היינות²⁸ הפסולין לגבי המזבח: המתוק והמעושן והמבושל באש או בשמש או שנשתנה טעמו בבישול, אבל יין שמהממין אותו בשמש ולא נתנה בו טעם בישול, וכן יין צמוקין ויין מגיתו שלא שחה ארבעים יום, ויין הדליות ויין כרם הנטוע בבית השלהין או בבית הזבלים, או יין גפנים שנזרע זרע ביניהן, או יין כרם שלא נעבד, כל אלו היינות לא יביא לכתחלה ואם הביא כשר.

דף צז:

ח. אפילו לכתחלה נמי ... סוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום

התורה ובשם הראב"ן הביאו דעל היין דווקא הוי מן התורה דדרשא גמורה היא זכרהו על היין וכ"כ באור זרוע הגדול [סי' כ"ה]
²⁸ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ו הלכה ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

יין²⁹ מנתו³⁰ מקדשין עליו³¹, וסוחט אדם אשכול של ענבים³² ואומר עליו קידוש היום³³, ומכל מקום מצוה מן המובחר ביין ישן שכבר עבר עליו מ' יום³⁴, שהוא משובח יותר³⁵.

אולם מי שקשה עליו יין, או שחש אח"כ בראשו, או שאינו אוהב יין, מותר לו לקדש לכתחילה³⁶ על מיץ ענבים. ויש לדון במי שלא קשה עליו שתיית יין, רק שמיץ ענבים חביב לו יותר, אם יכול לקדש לכתחילה על מיץ ענבים³⁷.

ט. מפיה ומשוליה לא יביא ואם הביא נשר

²⁹ שו"ע ונו"כ או"ח ערב ב

³⁰ אף שלגבי ערב ת"ב נקרא יין מנתו כל זמן שהוא תוסס והיינו ג' ימים (עיין תענית ל, א, ובמשנ"ב סי' תקנ"ב סק"ז), הכא לא יצא מכלל יין מגיתו עד מ' יום שנעשה יין ישן (פמ"ג סק"ג)

³¹ ואף שהתבאר שאין אומרים קידוש היום אלא על היין הראוי לנסך בו על גבי המזבח ויין מנתו אינו כשר לכתחילה לניסוך המזבח, דלגבי ניסוך המזבח צריך שיהיה יין הראוי להשתכר בו וכמו שאמר הכתוב "הסך נסך שכר", מ"מ כיון שבדיעבד כשר לניסוך המזבח, כשר לקידוש אף לכתחילה.

³² כתב בספר החינוך מצוה לא. "ועל כן נתחייבנו לעשות המעשה עם היין, לפי שטבע האדם מתעורר בו הרבה שהוא סועד ומשמח". ויש שהקשו (בשו"ת שבט הלוי ח"ט סי' נח), ובנשמת שבת (ח"ב סי' צ). לפי האיד אפשר לצאת ביין זה שנסחט מע"ש ידי חובת קידוש, כשאין בו כח לשכר ולשמח. ובשו"ת מנחת שלמה חלק א' סי' ד' ד"ה וכיון. ביאר, שכיון שבעתיד הוא ראוי להיות יין המשכר ומשמח, וכבר מעתה הוא ראוי לשתיה, לפיכך חל עליו מיד שם יין הכשר לברכה ולקידוש. ובשו"ת שבט הלוי ח"ט סי' נח, שלענין קידוש אף יין שאינו משכר כשר, שמאחר שמברכים עליו בורא פרי הגפן, הרי הוא בתורת יין, ורק לענין ניסוך המזבח נפסל יין שאינו משכר.

³³ בזה אשמועינן רבותא טפי אף שהוא חדש לגמרי שזה מקרוב שפחמו קודם השבת אפ"ה מותר לקדש עליו. ולשון הגמרא דסוחט ומקדש, אפשר דאתי לאשמעינן עוד רבותא דמותר לקדש מבעוד יום, והיינו מפלג המנחה ולמעלה, שאז מותר לסחוט ולקדש תיכף, מ"ב שם ו, ושער הציון יב

³⁴ מ"ב שם ה

³⁵ ובאליה רבה כתב, שנראה לו שדין זה הוא רק באופן שיש לו יין ישן, אבל אם אין לו יין ישן, אין מחוייב לקנות יין ישן לצורך הקידוש וכתב שכן עשה מהר"ש שהיה מקדש על יין מנתו, אף על פי שהיו מוכרים יין ישן, וכן כתב המלבושי יום טוב (סק"א).. אולם כתב בברכי יוסף, שהגם שאינו מחוייב, אבל אם רוצה לקיים מצוה מן המובחר, יקנה יין ישן. ובתורת שבת כתב שנלע"ד שהכל תלוי בטובת היין ובחביבותו אצל האדם המקדש, ואם היין חדש חביב לו ומשובח מהיין ישן, יכול לקדש עליו אף שיש לו יין ישן.

³⁶ שש"כ (פנ"ג ס"ב), דלא גרע מהא דכתב הבה"ל להלן (סעיף ט' ד"ה ואם) דאם אינו נהנה מיין יכול לקדש על הפת.

³⁷ בשש"כ (הנ"ל) כתב דדוקא מי שקשה לו שתיית יין יכול לקדש על מיץ ענבים. אולם בתשובות והנהגות (ח"ג סימן פז) כתב: "ולעצמי אני נוהג לקדש על מיץ ענבים שחביב לי מיין ממש". ועיין בבה"ל (הנ"ל) דפליגי הפוסקים אם יכול לקדש על פת באופן שהפת חביב לו יותר מיין, אף שנהנה גם מיין. אולם אפשר שדוקא בפת, שלדעת ר"ת אין לקדש על הפת כלל, החמירו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

יין לניסוך³⁸ בבית המקדש אינו מביא לא מפני החבית מפני הקמחין העולה על פני היין, ולא משוליה מפני השמרים אלא משלישה ומאמצעה של אמצעית.

אולם למרות שי"א שאין מקדשין אלא על היין הראוי לנסך על גבי המזבח³⁹, כיון שאם הביא כשר לנסכים לקידוש לכתחלה נמי כשר⁴⁰, לפיכך מקדשים⁴¹ על יין שבפי חבית אף על פי שיש בו קמחין כלומר נקודות לבנות בפי החבית⁴², ובלבר שיסננו תחלה להעביר הקמחין אם אפשר ל⁴³.

ומכל מקום אם יש עליו קרום לבן אין מקדשים עליו לפי שמן הסתם כבר פג בו טעמו ונעשה חומץ, ואם הסיר הקרום אין להחמיר⁴⁴, ותלוי בחוש הראות שאם אנו רואין שנתחמץ לכ"ע אין מקדשין עליו ואין מברכין עליו פה"ג, ואם טעמיה חמרא מסננין אותו והוא כשר⁴⁵.

ומכל מקום⁴⁶ מצוה מן המובהר לברור יין טוב לקדש עליו.

³⁸ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ז הלכה ו

³⁹ ויש חולקים שלא נאמר היין הראוי לנסך על גבי המזבח אלא להוציא יין שריחו רע או מגולה או מבושל שאין מקדשין על אחד מהן כמו שיבואר להלן בעוה"ת.

⁴⁰ ב"י או"ח ערב

⁴¹ שו"ע ונו"ב ערב ג

⁴² היינו יין גמור דריחיה חמרא וטעמיה חמרא ובפי החבית בלחוד יש בו קמחין. כף החיים שם כ
⁴³ לשון שו"ע הרב שם ג ובמחבר לא הזכיר שצריך לסננו, אולם בב"י כתב כתוב בארחות חיים (הל' קידוש אות כב) בתוספות אוסר לקידוש יין שמעלה קמחין אם אי אפשר לסננו שלא ישארו בו קמחין, וברמ"א כאן כתב "ויש אוסרין לקדש עליו אלא יסננו תחלה להעביר הקמחין". ומשמע שאם לא יסננו אין לקדש עליו, וכ"כ בלבוש כאן "ואם אי אפשר לסננו עד שלא ישארו בו קמחין פסול לקדש עליו, וטעם כולם משום הקריבהו נא לפחתך וגו'". אולם בערך לחם למהריק"ש כתב וטוב לסננו קודם, וכן עיין בנחלת צבי שהקשה על הארחות חיים הרמ"א והלבוש דבריהם תמוהים לי הלא בש"ס בהדיא התירו, וליכא למימר דעל גבי המזבח נמי אם הביאו אינו כשר אלא א"כ סיננו, דהא כיון שסיננו למה לא יהא מותר לנסך בו אפילו לכתחילה, וכעין זה הקשה בא"ר, ואולי בדוחק יש לחלק שאם עלו בו מעט קמחים שאפשר לסננם בדיעבד כשר גם ללא סינון כיון שעיקרו יין ואינו מאוס כל כך אך אם אי אפשר לסננו מהמת ריבוי הקמחים הרי הוא מאוב ואף הדיעבד פסול וזהו שכתבו "אי אפשר לסננו עד שלא ישארו בו קמחין".

⁴⁴ מ"ב שם ז

⁴⁵ כף החיים שם

⁴⁶ מ"ב שם ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

**י. יין כושי בורק הליסטון של מרתף של צמוקים ... בכולן
לא יביא ואם הביא כשר ... יין קוסס מזוג מגולה ושל
שמרים ושריחו רע ... בכולן לא יביא ואם הביא פסול**

ואלו הן היינות⁴⁷ הפסולין לגבי המזבח: המתוק⁴⁸ והמעושן והמבושל באש או בשמש או שנשתנה טעמו בבישול.

אבל יין שמחממין אותו בשמש ולא נתנה בו טעם בישול, וכן יין צמוקין ויין מניתו שלא שהה ארבעים יום, ויין הדליות ויין כרם הנטוע בבית השלחין או בבית הזבלים, או יין גפנים שנזרע זרע ביניהן, או יין כרם שלא נעבד, כל אלו היינות לא יביא לכתחלה ואם הביא כשר.

ומקדשים על יין⁴⁹ שבשולי החבית או הבקבוק, אף על פי שיש בו שמרים, ועל יין שחור ועל יין מתוק, בין שנתבשלו הענבין בחמה יותר מדאי ועיי"ז היין מתוק מאד, ובין שהיין מתוק מאד מחמת הפירות עצמן,⁵⁰ שהיין הזה

⁴⁷ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ו הלכה ט

⁴⁸ קשה לי למה לא הזכיר רבינו ז"ל מ"ש בפרק המוכר פירות (דף צ"ז ב) יין כושי בורק הליסטון של מרתף של צמוקים לא יביא ואם הביא כשר ולא הזכיר מכל אלו אלא הליסטון לחוד ושתק מכל השאר גם שם קוסס מזוג מגולה ושל שמרים ושריחו רע לא יביא ואם הביא פסול ולא הזכיר מכל אלו אלא מגולה. לח"מ שם, ועיי"ן אבהא"ז שם דבהני דלא יביא ואם הביא פסול לא השמיט הרמב"ם כלום דיין קוסס קיי"ל כר' יוחנן דמקדשין עליו וכן מנסכין אותו ע"ג המזבח וכן יין מזוג ובשל שמרים אם נתן ג' והוציא ד' כשר לנסך, ואם פחות מד' הא קיי"ל כרבנן דאחרים, ואפי' בפה"ג אין מברכין ואינו יין כלל, ולא השמיט אלא שריחו רע, ויש לומר דסמך על מה שכבר כתב בהל' א' שיהיו הנסכים תמימים שלא יביא נסכים לא מיין מעושן ולא סולת שהתליעה ולא יבלול בשמן שריחו או טעמו רע. והוא בברייתא במנחות דף פ"ו דשל ריח רע אם הביא פסול, ואף דכאן בהל' זו כתב עוד המעושן והמבושל נראה דכפל במבושל דלא נימא דעלווי עלייה כמ"ש"ב המ"מ בפכ"ט מהל' שבת דעת הראשונים דמקדשין עליו מטעם זה, לכן אשמעינן דכיון דנשתנה טעמו לא מהני מה דעלווי עלייה, אבל ריחו רע ודאי פסול, וסמך על מה שכבר כתב בהל' א' גבי שמן, רק דצריך ליישב מה שלא כתב כל הני דלא יביא ואם הביא כשר וכתב רק על הליסטון.

⁴⁹ שו"ע הרב שם ו

⁵⁰ ועיי"ן בה"ל שם ד"ה ועל יין שהקשה ותמיהני דהרי מסיק שם ר"א במנחות פ"ז דהליסטון דכשר בדיעבד לנסכים הוא משום דחוליא דשמשא לא מאיס ומתוק מחמת עצמו פסול משום דחוליא דפירי מאיס וכן פסק הרמב"ם בפ"ו מהלכות איסורי מזבח ואמאי כשר לקידוש במתוק מחמת עצמו דלא מיבעיא לדעת הרמב"ם דמבושל פסול לקידוש משום דפסול לנסכים בודאי גם בזה פסול ואפילו להמכשירין במבושל לקמן בס"ח הלא טעמם מבואר בהרא"ש והר"ן משום דס"ל דע"י הבישול אישתני למעליותא משא"כ במתוק מחמת עצמו הלא הטעם מבואר בגמרא דחוליא דפירי מאיס וא"כ בקידוש נמי לפסול

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

הוא גרוע ופסול לנסכים⁵¹, ומכל מקום מצוה מן המובחר לברור היין המשובח ביותר לקדש עליו.

יין צמוקים⁵² דהיינו שכותשים ענבים יבשים ונותנים עליהם מעט פחות⁵³ מפי ששה חלקים⁵⁴ מים⁵⁵ ושורים אותם בהם ג' ימים ותוסס ונעשה יין, אף דלענין נסכים אין מביאין מהן לכתחלה מ"מ מקדשים עליו, בין שנכמשו בעודם בגפניהם בין שנצטמקו ונתייבשו בחמה או ע"י תולדת האור, והוא שיוצא מהם קצת לחלוחית בלא שרייה כשמעצרים אותם⁵⁶. אבל אם אינו יוצא מהם שום לחלוחית אף אם ידרכום ברגל או יעצרום בקורה, אלא ע"י שרייה בלבד, אין מקדשים עליו ואפילו בורא פרי הגפן אין מברכים עליו⁵⁷.

⁵¹ מ"ב ח ולדעת הרמב"ם להלן שכל הפסול לנסכים פסול לקידוש יש לפסלו, כמבואר בבב"ל שם, ואם כן לכתחילה אין לקחתו אלא אם הוא טוב מיין אחר שיש לו.

⁵² שו"ע שם ז ובמ"ב טו

⁵³ כתב בספר בכור שור דלפי מה שמבואר לעיל בסימן ר"ד ס"ה בהג"ה דאחד משישה יין במים ודאי בטל ואין מברכין עליו בפה"ג אף בכאן צריך ליוהר ליתן צמוקים כ"כ במים עד שיהיו הצמוקים מעט יותר מאחד משישה נגד המים היינו, אם ששה חלקים מים וחלק אחד מלבר צמוקים דאל"ה תהיה הברכה לבטלה דלא עדיף מאלו היו כל הצמוקים יין וכתב דמשערין את גודל הצמוקים כמו שנתהוו אחר שנפחו ע"י המים ולא כשעת נתינתן במים אבל ביד אפרים בסימן ר"ד מפקפק עליו בזה וכן בדרך החיים חולק עליו בפשיטות בזה וסובר דמשערין הצמוקין כפי עת נתינתן למים ולא כפי נפיתתן אח"כ דנפיתתן הוא רק ע"י המים שנכנסו בהם. והנה יש פוסקים (עיין בחידושי ר' עקיבא איגר שהביא דמתשב"ץ מוכח שמקיל גם כן בזה, ומעמו דסבירא לה דהצמוקים מהפך כח המים ליין ובכנסת הגדולה בשם תשובת הרא"ם שמקילין גם כן, והביאו בעולת תמיד, עיין שם, אבל בסוף דברי כנסת הגדולה סיים שזה תליא במחלוקת הרא"ש והרשב"א שהביאם הבית יוסף ביורה דעה סימן קכ"ג לענין יין מזוג, עיין שם) שסוברים דכ"ז שיש בו טעם יין יין מקרי מ"מ כל י"ש יוהר בזה דכבר נפסק ביו"ד סימן קל"ד ס"ה ולעיל בסימן ר"ד ס"ה בהג"ה דבטלו באחד משישה במים וסתם יין שלגו יש בו בודאי שיעור הוה ויוכל לקדש עליו. מ"ב שם ז

⁵⁴ הנה לכאורה היה לנו לשער ששה פעמים מים נגד לחלוחית היוצא מהם ולא נגד כל הצמוקים ואפשר מפני שלא ידעין כמה נפק מיניה סמכו להקל לשער כאלו היה כל גופם יין ודוחק אח"כ מצאתי בתשובות משכנות יעקב סימן צ"ו שדעתו באמת להחמיר לשער נגד לחלוחית היוצא מהם ולא נגד כל הצמוקים. והנה דרשתי את עושי היין ולפי מה שהציעו לפני אופן עשייתן יש בסתם יין שיעור הזה ויותר אף לפי מה שכתב בעל דה"ח דמשערין את הצמוקים כפי שעת נתינתן במים ולא אחר שנתנפחו. בה"ל שם ד"ה מקדשין

⁵⁵ ומכל מקום נראה דאם הוא המר מדינה שם, שמוזנת הכל הוא באופן זה, יוכל לקדש עליו בשחרית, דלא גרע משאר משקין דעלמא, אך לא יברך עליו בורא פרי הגפן, וכדמוכח לעיל בר"ד בהג"ה שם, דאף אם הדרך למזוג כך לא מהני לענין ברכת בורא פרי הגפן. שער הציון שם כו

⁵⁶ שאותו הלחלוחית הוא שנכנס במים ע"י שרייה ומהפכם ליין שו"ע הרב שם ז ובמ"ב יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ומכל מקום⁵⁸ מצוה מן המובחר לברור יין טוב לקדש עליו, ולא ליקח אפילו מסתם יין שבמרתף כי שמא יהיה ריחו חומץ, או שיהיה מתוק מאד.

יש אומרים⁵⁹ שאין מקדשים על יין מבושל⁶⁰ ועל יין שיש בו דבש אפילו אם נתן בו דבש כל שהוא⁶¹, שאין מקדשים אלא על היין הראוי לנסך על גבי המזבח⁶², ויש אומרים⁶³ שלא מיעטו אלא יין שאינו ראוי לנסך מפני גריעות שבו, כגון מגולה ושריחו רע כדלהלן, אבל המבושל⁶⁴ אין פסולו למזבח אלא מפני שנשתנה מברייתו, אבל לא נשתנה לגריעות אלא לעילוי, לפיכך מקדשים עליו.

ואין צריך לומר יין שיש בו דבש, אפילו אם השתנה ריחו טעמו⁶⁵, שאין פיסולו למזבח מחמת עצמו אלא מחמת הדבש שנאמר (ויקרא ב פסוק יא) **כִּי כָּל שְׂאֵר וְכָל דְּבֶשֶׁת לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ וְגו'** וכן עיקר. וכן נוהגים⁶⁶ לקדש עליהם אפילו יש לו יין אחר. אלא שאינו טוב כמותם. אולם אם הם שויין יש

⁵⁸ מ"ב שם ט

⁵⁹ דעת הרמב"ם רמב"ם הלכות שבת פרק כט הלכה יד וז"ל אין מקדשין אלא על היין הראוי לנסך על גבי המזבח, לפיכך אם נתערב בו דבש או שאור אפילו כטיפת החרדל בחבית גדולה אין מקדשין עליו, כך אנו מורין בכל המערב, ויש מי שמתיר לקדש עליו ואומר לא נאמר היין הראוי לנסך על גבי המזבח אלא להוציא יין שריחו רע או מגולה או מבושל שאין מקדשין על אחד מהן.

⁶⁰ ויין מעושן עיין בהדושי רע"א דלדעת התוס' פסול משום דאשתני לגריעותא ע"י העשן ולהרמב"ן שם כשר כמו מבושל. בה"ל שם ד"ה מקדשין על יין מבושל

⁶¹ ואותן האנשים שמשוימין מי דבש ביין למתק או משוימין שם צוקער יש להחמיר לפי דבריו. מ"ב שם כא מהפמ"ג והיינות המצויים בזמנינו, שכבר מתחילת עשייתם מוספים להם סוכר במלאכת מחשבת כדי לשבחם, בשו"ת אז נדברו חלק יב סי' ג. כתב שכשרים לכתחילה לקידוש שלא פסלו אלא באופן שנותנים את הדבש או הסוכר לאחר עשיית היין שמגרעים בכך את טעם היין המקורי.

⁶² ס"ל דמשתנה לגריעותא ואפילו בפה"ג אין מברכין עליהם אלא שהכל. מ"ב שם יט

⁶³ דעת הראב"ד והובא דעתו בשו"ע בסתם ודעת הרמב"ם בלשון י"א

⁶⁴ וע"כ י"א שמותר לבשל הצמוקין ולסנן היין ולקדש עליו [ח"א] ויש מחמירין דלא נקרא יין עד שיהיה תוסם ג' ימים אחר בישול הצמוקין [ספר החיים]. נ"ב שם כב

⁶⁵ כעין קונדיטון שנעשה מיין ודבש ופלפלין. מ"ב שם כ.

⁶⁶ רמ"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

לחוש לדעת היש אומרים שמחמירין בזה שלא לקדש⁶⁷. ולענין ברכה מברכין עליו בפה⁶⁸.

י"א⁶⁹ שמותר לכתחילה לקדש על יין מוגז.

יא. מזוג עלויי עלייה ... שאין מברכין עליו עד שיתן לתוכו

מים

יין הי⁷⁰ אפילו אם הוא חזק כל כך שראוי להמזוג בשלשה חלקים מים וחלק אחד יין, מקדשים עליו אפילו בלא מזיגה כלל, ומכל מקום מצוה מן המובחר⁷¹ למזוג⁷² ובלבד שיהא מזוג כראוי שלא יחלישנו יותר מדאי. וינות

⁶⁷ כתב הגרש"ז אויערבך שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' כה. שייך מפוסטר בזמנינו כיון שאינו כתבשיל המתבשל ע"ג האש, דבר הגורם לכוהל להתנדף תיכף עם תחילת הבישול, ומשתנה מעם היין, אלא הפסטר בזמננו נעשה כשהיין או מיץ הענבים מצויים בצינורות סגורים, דבר השומר על טעמם ומונע את אידויי של הכוהל, מלבד תחבולות שונות הנעשות בחכמה שנועדו לגרום לכך שלא יהא שום שינוי בטעם היין, וכתב ששמע ממזמחה שהמזן העם אינו יכול כלל להרגיש ולהבחין כיום בשום הבדל בין מפוסטר ללא מפוסטר, ולפיכך נראה שמסתבר שלפי כל השיטות (היינו אפילו לדעת אלו שמברכים על יין מבושל ברכת שהכל) יש לברך על יין מפוסטר ברכת בורא פרי הגפן. וכעין זה כתב בשו"ת אור לציון (ח"ב פ"ב הערות לתשובה יח) לענין יין נסך שאינו נחשב למבושל. ועיין עוד בשו"ת יצחק ירנן (ח"ג סי' י) ובנשמת שבת (ח"ב סי' צ"ט) משי"כ בזה. מ"ב שם כג.

⁶⁹ בשו"ת אור לציון (ח"ב פרק כ' בביאורים לתשובה י"ח), וכשר לקידוש אף לדעת הרמב"ם מפני שלא הוסיפו בו דבר ממשי. וכן דעת הגרנ"ק (הו"ד בקידוש כהלכתו פרק י"ג הערה 10). וכן כתב בשו"ת שבט הקהתי (ח"ד סי' פח), והביא ראיה לדין זה ממה שפסק השו"ע להלן (סעיף ח) שמקדשין על יין שיש בו דבש, אף על פי שע"י הדבש נשתנה טעם היין מטבעו, מפני שלא נשתנה היין לגריעותא. ובשם הגר"ש וואזנר (הו"ד קובץ מבית לוי, עניני ניסן אייר סיון עמ' ג) מובא שצריך שיהיה לו טעם יין, שאז כשר לקידוש וכדו' לכתחילה. שו"ע ונו"כ שם ה.

⁷¹ מ"ב שם יג מהב"ח, דלא כבית יוסף, שכתב יותר טוב למזוגו וכו'. הטעם פשוט שהוא כדי שיהיה ערב לשתייה. וכן כתב אליה רבה דכן איתא בה"ג, וכן כתב הגר"א.

⁷² ובכף החיים לא כתב, שלפי דברי האר"י ז"ל צריך למזוג את היין, ויש לזה טעם על פי הסוד. והוסיף שאף שהרמ"א כתב שיינות שלנו הם יותר טובים בלי מזיגה, אבל מכל מקום יש למזוג אותם מעט, דהיינו, שיתן רק שלוש טיפות של מים כדי לקיים את מצות המזיגה ואת הסוד שכלול בה. ובבן איש חי שנה ב בראשית סי' כט. כתב, שיעשה את המזיגה בשלוש פעמים, דהיינו בשלוש הפסקות בזו אחר זו, ולא יתן את כל מי המזיגה בפעם אחת. ובשו"ת רב פעלים (ח"ב או"ח סי' מ"ה) הביא מספרו 'מקבציאל' בביאור טעם הדבר, שכן מבואר בדברי רבינו האר"י ז"ל ימזוג את היין למתקן במים שהוא שלושה שמות י"ה וכו', וכן כתב בסידור רבינו הרש"ש ז"ל. נמצא סוד המים שמוזג בו היין הוא שלושה פעמים י"ה הנזכר, והוסיף שאע"ג שבכתבי רבינו האר"י ז"ל לא נזכר שצריך למזוג ג' פעמים זה אחר זה, אבל כיון שבספר מעבר יבוק שהיה מקובל גדול כתב כן, בוודאי כך היתה הקבלה בידו ממקובלים נאמנים, לכך כל אדם יזהר בזה, ועליו תבוא ברכת טוב.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

שלנו שאינם חזקים הם יותר טובים בלא מזיגה⁷³. ואם רוצה למזוג⁷⁴ שיעור המזיגה ביין גמור הוא שיהיה בו טעם יין שראוי לשתייה ע"י מזיגה זו⁷⁵, ודרך בני אדם לשתותו במקום יין ע"י מזיגה זו. וי"א שיינות שלנו מתקלקלין במעט מים⁷⁶.

יין שאין בו אלא מתיקות⁷⁷ בעלמא וטעמו כמים המקדשים עליו, מברכים לבטלה ואינם יוצאין ידי קידוש

יב. מגולה סננה היא

יין שנתגלה⁷⁸ פסול לגבי המזבח, וכן אין⁷⁹ מקדשין על היין שנתגלה⁸⁰, אף על פי שעכשיו אין נזהרים בגילוי לפי שאין נחשים מצויים בינינו⁸¹, אף על

⁷³ רמ"א שם.

⁷⁴ מ"ב רד כט

⁷⁵ ולמיץ ענבים, דעת החזו"א שניתן למזוג במים כל שרובו מיץ ענבים. עיין חוט שני (פפ"ה סקי"ג) ועי"ש שהביא עדות על כך שהחזו"א התיר להוסיף במיץ ענבים עד מחצית מים. ושם (סק"פ) כתב שאין להקל בזה במיץ ענבים הנמכר בחנויות שאפשר שכבר נמזג במים, אמנם במעשה איש שם הביא מהגר"ח קנייבסקי בשמו שיש להזהר שלא יתבטל טעם המיץ ענבים. ודעת הגריש"א בשבות יצחק (קנו' זמן שמחתינו עמ' פה). שאין למזוג מיץ ענבים במים כלל. ובשו"ת אור לציון (ח"ב סי' כ אות יח), כתב שהכל תלוי בטעם שכל שלא יפוג טעמו כשר לקידוש.

⁷⁶ וברכתן שהכל. ערוה"ש רד יד דלא כפמ"ג שם א"א סקמ"ז. ועיין שו"ת שבט הלוי (ח"י סי' מ"ב אות ט). שאין לקבוע בזה שום כלל, כיוון שגם בתקופתנו ישנם יינות די חזקים שאפילו רוב מים אין מבטלים מהם תורת יין, ועל כן מאד צריך להזהר בזה שלא לבא לברכה לבטלה. והגר"ח קנייבסקי (מעשה איש ח"ז עמ' קמא). כתב דדעת החזו"א איש שביינות שלנו אפשר להוסיף עד שליש מים, אך אין כל היינות שוים בזה. ועיין אור לציון (ח"ב פ"כ תשובה יח). ושבות יצחק (זמן שמחתינו עמ' עז – עח), ועי"ש בהל' פסח (פי"א)

⁷⁷ מ"ב שם יד

⁷⁸ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ו הלכה י

⁷⁹ שו"ע ונו"כ שם א

⁸⁰ עיין בהדושי רע"א שמסתפק לפי מה דאיתא בב"י דלדעת הרמב"ן דאין מקדשין על יין לבן אפ"ה מבדילין משום דלא גרע משכר אפשר דה"ה בכל הני דסימן זה אף דאין מקדשין אפשר דמבדילין וכעין זה הביא בבה"ט בשם ש"א ולענ"ד לא דמי כלל דהתם הטעם דכשר להבדלה דאף דאין ע"ז שם יין מ"מ לא גרע משאר חמר מדינה דכשרין להבדלה ואיירי שהיין לבן הוא חמר מדינה וכמו שביאר הגר"א משא"כ בזה שהטעם הוא משום הקריבהו נא לפחתך מה חלוק יש בין קידוש להבדלה וכן מצאתי בברכי יוסף בשם הבית יהודה לאסור וכן מה דמסתפק ר"ע שם אי מותר לקדש בשחרית על יין שריחו רע מטעם זה ג"כ דלא גרע משכר ג"כ לענ"ד אין להסתפק בזה דבוראי אסור. בה"ל שם ד"ה על היין

⁸¹ ובפתח הדביר ח"ג סי' ערב אות ב. הביא מספר עצי אלמונים שכתב בטעם הדבר, שאף שבזמנינו אין חוששים שיתערב ביין ארס של נחש, אבל חוששים לרוק של שאר בעלי חיים שהתערב בתוך היין ומחסר

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

פי כן⁸² תקריבהו נא לפתחך וגו' (מלאכי א פסוק ח). ומכל מקום אם לא עמד מגולה אלא שעה מועטת⁸³. אין להקפיד כל כך⁸⁴, בפרט במדינות אלו שאין היין מצוי כל כך⁸⁵. לפי שגם הפחות והסגנים אין מקפידים על כך בדיעבד. אלא אם כן נמר ריחו וטעמו⁸⁶.

אם הכלי⁸⁷ המגולה של היין מונח בתוך ארון סגור או מקרר וכדומה, אינו נפסל בכך, אלא א"כ התנדף ריחו וטעמו

י"א⁸⁸ שבמקום הפסד גדול, אפשר לתקן את היין שהתגלה ע"י ביטול ברוב.

ממנו השיעור הנצרך לקידוש. ובספר נשמת כל חי (או"ח סי' יב ד"ה ועו"ק) הקשה על דבריו מדוע אין בטל אותו מעט רוק ביין, וממילא לא יחסר משיעורו הנצרך לקידוש.

⁸² שו"ע הרב שם א מ"ב שם ג

⁸³ וכתב בקצות השולחן סי' מ"ו בבדה"ש סק"ב שיש להביא ראיה מליל הסדר שאפילו ג' או ד' שעות בכלל שעה מועטת, שהרי שמוזגים יין לכוס שני ואומרים עליו את ההגדה, הכוס עומדת מגולה כל זמן ההגדה ושהוא לפעמים ג' או ד' שעות] וכן מבואר בערוך השולחן (סעיף ה). אולם בשש"כ (ח"ב פמ"ז הערה צ) בשם הגרשו"א. כתב שאין להוכיח מליל הסדר, שגילוי הכוס לצורך, שכן יש לומר עליו את ההגדה וכשם שמי שמאריך באמירת הקידוש שעה מרובה, אין היין נחשב למגולה. ובשו"ת דברי מלכיאל ח"ד סי' א כתב שודאי שבמשך ה' או ו' שעות שעומד היין מגולה, לא נתנדף ריחו וטעמו, ואינו נפסל לקידוש והוסף, שבאופן שהיין עומד במקום גבוה, שאין לחוש כל כך שיפול בו דבר מאוס אינו נפסל משום גילוי לדעות שזהו מעם הפסול. וע"ע בענין זה בקובץ תשובות (ח"ג סימן מה) להגריש"א, ובשו"ת אז נדברו (ח"א סימן ז).

⁸⁴ ולפמ"ש התורת חיים שם דהטעם הוא משום שהוא נגד יין המשומר לצדיקים לעתיד לבא דהוא טמיר ונגניז כמו שאמר הכתוב עין לא ראתה, ולפ"ז אפילו בשעה מועטת יש להקפיד. תוספת שבת שם

⁸⁵ יש לציין בענין זה את שכתב הרוח חיים (סי"א), שבכוס של ז' ברכות של חתנים צריך להזהר יותר בגילוי היין, מפני שהשמן מקמרג יותר בשעת שמחה, וכמו שמצינו באברהם אבינו (שמצינו שביום הגמל את יצחק עשה משתה לכל גדולי הרור הדור והשמן קמרג, עד שגזרו עליו את נסיון העקידה, עיין סנהדרין פט, א). וכן מובא במדרש (אחרי מות רבה פ"כ אות ג) מעשה בחתן שהלך להביא יין בתוך הסעודה, ונשכו נחש ומת ובמקום ברכת חתנים היה להם ברכת אבליים, וכתב שבחופות צריך להזהר ביותר מפני שאגב שהם טרודים מניחים את הכוסות מגולים, מלבד האיסור מחמת מיאוס הזבובים והיתושים המצויים שם.

⁸⁶ ובכף החיים ז כתב, שלכתחילה יש לזהר מלהניח את היין מגולה אפילו שעה מועטת, ובדיעבד אין לפסול את היין המגולה אלא א"כ נתנדף ריחו וטעמו או שעבר עליו לילה אחד כשהוא מגולה וכעין זה כתב בבן איש חי (שנה ב בראשית אות כה) שלכתחילה יזהר אפילו על גילוי של שעה מועטת, ורק בדיעבד אין להקפיד. וכן כתב בספר קובץ תשובות להגרי"ש אלישיב (ח"ג סי' מה ד"ה אך כל) שלכתחילה יש להקפיד שלא להשאיר את היין מגולה אפילו רגע, ובפרט לפי מה שכתב הפאת השולחן (הלכות ארץ ישראל סי' ב אות כח), שבארץ ישראל עדיין מצויים נחשים, ויש להזהר משום גילוי.

⁸⁷ כף החיים ט וכ"כ בשו"ת אור לצינן (ח"ב פ"כ תשובה יז),

⁸⁸ בשו"ת שבט הלוי (ח"ו סי' קיא אות ב) כתב, שבמקום הפסד גדול, דרכו להקל ולתקן את היין שהתגלה ע"י ביטול ברוב בקובץ תשובות (ח"ג סי' מה) הסתפק לומר שאולי אפ' בלא רוב יין כשר יועיל לערב בו יין טוב, דלא גרע היין אף שנמר ריחו וטעמו ממים שאפשר למוזג בהם את היין, אמנם דחה צד זה דל"ש מוזגה אלא במים ולא ביין שנמר ריחו וטעמו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אם עבר⁸⁹ על היין לילה אחד כשהוא מגולה, אין לקדש עליו, אף אם לא נתנדף ע"י זה ריחו וטעמו. וי"א⁹⁰ שלא דוקא לילה שלם, אלא אפילו רוב הלילה, שרוב הלילה נחשב ככל הלילה.

יג. של שמרים ... דרמא תלתא ואתא ארבעה חמרא מעליא הוא אי דרמא תלתא ואתא תלתא ופלגא

שמרי יין⁹¹ או חרצנים שנתן עליהם מים ונעשה יין מקדשים עליו אם ראוי לברך עליו בורא פרי הגפן. וכבר התבאר לעיל דף צו: שמרי יין⁹² שבמשמרת⁹³ שנתן עליהם מים ג' מדות, ויצא מהם ד' שנתמצה לתוכם מדה אחת יין מהשמרים, הרי זה כיון מזוג, שכן היה דרך מזיגת היין בימי חכמי התלמוד שהיו יינותיהם חזקים למזוגו בג' חלקים מים, ולפיכך מברכים עליו בורא פרי הגפן.

ואם יצא פחות מד' אף על פי שיש בהם טעם יין קיוהא בעלמא הוא ואין מברכין עליו אלא שהכל.

ויינות שלנו שאינם חזקים כל כך משערים בשיעור מזיגת היין שבאותו מקום ואם יצא פחות מזה מברך שהכל⁹⁴.

יד. למעוטי שריחו רע

⁸⁹ בן איש חי שנה ב בראשית אות כה.

⁹⁰ שערי משה ויען משה או"ח הל' שבת אות כח

⁹¹ שו"ע ונו"כ שם ז

⁹² שו"ע ונו"כ שם ה

⁹³ מיירי בשמרים של ענבים שדרכו אותן שנעשה בלי תערובות מים אבל ביין צמוקים שלנו שנשרה מתחלה הצמוקים עם מים א"כ גם בלחלוחית יין שיש בהשמרים מעורב מתחלתו הרבה מים וכשנותן עוד מים בודאי נתבטל כח היין שהיה בו תחלה. מ"ב שם כח

⁹⁴ ברמ"א כתב בשם האגור ובלבד שלא יהא היין אחד מששה במים, כי אז ודאי במל ועיין במ"ב לא שדברי הג"ה אין לו ביאור דהמחבר הלא בא להחמיר דביינות שלנו לא סגי שיהיה רק רביעית יין ואפילו אם הדרך באותו מקום לעשות מזיגה גדולה הלא פחות מרביעית יין בודאי לא מהני אפילו ביינות שלהם שהיו חזקים ומהרמ"א משמע דמהני עד קרוב לששה חלקים מים ובאמת דדברי האגור לא קאי על שמרים דבשמרים השיעור כמו שכתב המחבר והוא מיירי ביין ענבים גופא כשמזוגו עם מים דעד קרוב לששה שם יין עליו וכנ"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

כבר התבאר לעיל דף צו. שאין⁹⁵ מקדשים על היין שריחו רע אף על פי שלא נשתנה לחמיצות כלל אלא ריחו וטעמו יין, שמברכים עליו בורא פרי הגפן, רק שמסריח קצת⁹⁶ מהמת שהיה בכלי מאוס⁹⁷, אף על פי כן (מלכים א פסוק ח) הקריבהו נא לפתחך הירצה או הישא פניך ואין מקדשים עליו⁹⁸. ואפילו בדיעבד⁹⁹ אם קידש עליו לא יצא¹⁰⁰.

טו. מגולה דעברי' במסנת כר' נחמיה

כבר התבאר במסכת סוכה דף נ. ששלשה משקים אסרו חכמים¹⁰¹, אם היו מגולים מפני חשש סכנת נפשות, שמא שתו או אכלו מהם הנחש וכיוצא בו מזוחלי עפר בעלי הארס והטילו בהם ארס ואלו הם, המים והיין והחלב, ואפילו אם סננו אותם אין הסינון מועיל לארס. ושאר כל המשקים מותרים¹⁰², אף ללא סינון, שאין בעלי הארס שותים מהם.

⁹⁵ שו"ע ונו"כ שם א

⁹⁶ אם אין מסריח, רק שנקלט בו ריח אחר על ידי החבית, צריך עיון, ואולי דגם בזה שייך הקריבהו נא וגו'. שער הציון שם ג ועיין בביאור הלכה שם ד"ה שריחו רע

⁹⁷ מ"ב שם ב

⁹⁸ כתב רבינו דוד עראמה, על דברי הרמב"ם (הלכות שבת פכ"ט הי"ד). שנראה לו, שאם יין שריחו רע שהתערב ביין טוב, אם נתערב עד שהתבטל הריח מותר לקדש עליו. לפי זה גם יין מוסקט שבתחילת ייצורו ריחו סרוח מאד ואח"כ משתבח הריח, כשר לקידוש כיוון שעבר ריחו הרע. וכ"כ בשו"ת אור לציון ח"ב פ"ב הע' יז.

⁹⁹ ובכף החיים ה כתב, שאם שנג בדיעבד וקידש על יין שריחו רע, יש לומר שיצא ואין צריך לחזור ולקדש, משום דקיי"ל להלכה שחובת קידוש על היין היא מדרבנן, וכ"כ לעניין יין מגולה.

¹⁰⁰ מ"ב שם א ועיין בבה"ל שם

¹⁰¹ רמב"ם רוצח ושמירת נפש פי"א ה"ו וה"ה; טו"ש"ע יו"ד קמז א

¹⁰² רי"ף ורא"ש ע"ז ל ב; רמב"ם שם ה"ז. ועי' ב"י וב"ח יו"ד שם ופר"ח שם בטעמם. שלדעתם אף הדבש והציר יש בהם משום גילוי, והוא הדין במוריים ודעת הרשב"א תוה"א בית ג שער ה; מאירי חולין ט ב ומט ב; טור שם; פר"ח שם. שרק דבש, נוסף על מים יין וחלב, ושאר כל המשקים, ואפילו הציר, מותרים, שאפילו אם בעלי הארס שותים מהציר, הרי הציר שורף את הארס ושוב אינו מזיק

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

בימינו, שאין הנחשים מצויים בינינו, אין לחוש משום גילוי, ומותר לכתחילה
לשתות ממשקאות אלו שהיו מגולים¹⁰³. ויש שכתבו¹⁰⁴ שמכל מקום שומר
נפשו ירחק מהם¹⁰⁵.

אולם אפילו עכשיו שאין מקפידים על הגילוי, אין מקדשים עליו¹⁰⁶, משום¹⁰⁷
הקריבהו נא לפחתך, ואפילו אם סיננו במסנת אין מקדשים עליו שאין
המסנת מועילה לגילוי.

אבל מברכים עליו בורא פרי הגפן, אפילו אם לא סיננוהו.

ואם עמד שעה מועטת פחות משלוש שעות מגולה¹⁰⁸, אין להקפיד בזמן הזה ומותר
לקדש עליו¹⁰⁹, אלא אם כן נתנדף ריחו וטעמו, או שעבר עליו רוב לילה¹¹⁰. אך
לכתחילה יש להזהר שלא להניח אפילו זמן מועט מגולה¹¹¹.

במקום הפסד גדול, יש להתיר להכשיר יין מגולה לצורך קידוש, על ידי ביטול ברוב
יין שאינו מגולה¹¹².

¹⁰³ שו"ע ונו"כ י"ד קמ"א א

¹⁰⁴ של"ה ח"א שער האותיות; פאת השלחן סי' ב ס"ק לב בשם הגר"א שהיה נוהג בכל דיני גילוי, מחמת שיש
עוד טעמים נסתרים, ועי' ס' ארהות היים צוואת ר"א הגדול סי' סב ובפ"ה הגרנ"ה מאיזביצא שם בענין שתיית
מים מגולים בלילה.

¹⁰⁵ וכן בפר"ח סי' קמ"ו ועי"ש שסידר את כל פרטי דיני הגילוי

¹⁰⁶ שו"ע ונו"כ או"ח ערב א

¹⁰⁷ ועיין בספר עמרת צבי, אות ב'. ובערוך השולחן (סעיף ה) שכתב כעין טעם זה משום שיין מגולה נאסר
משום מיאוס, לפיכך אין לחלק בין זמן הגמרא לזמנינו. ובפתח הדביר ח"ג סי' ערב אות ב הביא מספר עצי
אלמוגים שכתב בטעם הדבר, שאף שבזמנינו אין הוששים שיתערב ביין ארס של נחש, אבל הוששים לרוק
של שאר בעלי חיים שהתערב בתוך היין ומחסר ממנו השיעור הנצרך לקידוש.

¹⁰⁸ בקצות השולחן סי' מ"ו בכדה"ש סק"ב כתב שיש להביא ראיה מליל הסדר שאפילו ג' או ד' שעות בכלל
שעה מועטת, שהרי שמוזגים יין לכוס שני ואומרים עליו את ההגדה, הכוס עומדת מגולה כל זמן ההגדה [שהוא
לפעמים ג' או ד' שעות]. וכן מבואר בערוך השולחן (סעיף ה), שרק אם עמד מגולה הרבה שעות, יש להקפיד
שלא לקדש עליו. ועיין שש"כ (ח"ב פמ"ז הערה ז) בשם הגרשו"א, ובשו"ת דברי מלכיאל כתב שודאי שבמשך
ה' או ו' שעות שעומד היין מגולה, לא נתנדף ריחו וטעמו, ואינו נפסל לקידוש. וב רור יקרא (עמ' שנא) מובא
בשם הגר"ש"א, שהגדר הוא, כל שדרך העולם להתייחס ליינ זה כ'אינו מכובד' מחמת שהיה מגולה זמן מרובה
אין לקדש עליו, אבל אם היה מגולה שעה אחת מותר.

¹⁰⁹ מ"ב ש"ג

¹¹⁰ שו"ת בית יהודה או"ח מג ובא"ח ש"ב בראשית כה

¹¹¹ כף החיים שם ז

¹¹² בשו"ת שבט הלוי (ח"ו סי' קיא אות ב) כתב, שבמקום הפסד גדול, דרכו להקל ולתקן את היין שהתגלה
ע"י ביטול ברוב. ועיין עוד בשו"ת שמחת כהן (או"ח סי' ע"ה) מש"כ בענין זה. ובגרנ"ק (חוט שני ח"ד פפ"ה
סקי"א) ובקובץ תשובות (ח"ג סי' מה) הסתפק לומר שאולי אפי' בלא רוב יין כשר יועיל לערב בו יין טוב, דלא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ואם היה מונח בתוך המקרר, או בתוך ארון סגור, אינו נפסל לקידוש אלא אם התנדף ריחו וטעמו¹¹³.

טז. חמר חזוריין מהו אמר ליה אל תרא יין כי יתאדם

יין לבן¹¹⁴ מקדשים עליו¹¹⁵ והרמב"ן פוסלו לקידוש אפי' בדיעבד, אבל מבדילין עליו¹¹⁶, ומנהג העולם כסברא ראשונה. וביין שהוא לבן יותר מדאי נכון לחוש לדעת הרמב"ן שלא לקדש עליו אלא בשעת הדחק שאין לו אדום¹¹⁷, ולכו"ע מצוה לכתחלה לחזר אחר יין אדום שנאמר (משלי כג פסוק לא) אל תרא יין כי יתאדם וגו'. אולם אם הלבן¹¹⁸ טוב יותר מקדשין על הלבן.

יש אומרים¹¹⁹ שאם עירב קצת יין אדום ביין לבן, נחשב היין כייין אדום, אך נכון להמנע מכך בשבת משום איסור צובע¹²⁰. אלא אם יוסיף את הלבן לאדום, אולם יין שאינו אדום מטבעו אלא שהכניסו בו צבע מאכל, ודאי לא מיקרי יין אדום¹²¹.

גרע היין אף שנמר ריחו וטעמו ממים שאפשר למוזג בהם את היין, אמנם דחה צד זה דל"ש מוינה אלא במים ולא ביין שנמר ריחו וטעמו.

¹¹³ כף החיים שם ט

¹¹⁴ שו"ע ונו"כ שם ד

¹¹⁵ אם אין לו אדום או שאינו משובח דס"ל לדעה זו דמותר לכתחלה לקדש על לבן. מ"ב שם י

¹¹⁶ אם הוא חמר מדינה שם שהכל שותין אותו והטעם דלא גרע משכר דקי"ל לקמן בסימן רצ"ו ס"ב דמבדילין עליו אם הוא חמר מדינה וה"ה דמטעם זה מותר לקדש עליו בשחרית לכו"ע לפי מה שכתבו האחרונים לקמן בס"ט דבשחרית נוהגין להקל לקדש על כל משקה שהוא חמר מדינה. מ"ב שם יא

¹¹⁷ מ"ב יב מא"ר

¹¹⁸ עיין רמ"א תעב יא ועיין ערוה"ש ה

¹¹⁹ שש"כ (פמ"ז הערה פט), שו"ת שבט הלוי (ח"י סימן נו). אך דעת הגר"ח קנייבסקי (הגדה של פסח שיה הפסח עמוד קלה) שהלבן אינו מקבל בכך מעלת אדום כיון שמטבעו אינו כך, אמנם יתכן שיועיל אם יתן בו יין אדום כשיעור מוינה.

¹²⁰ עיין במשנ"ב סימן שכ (סקנ"ו) דדעת הפמ"ג שמותר ליתן יין אדום ביין לבן בשבת אף על פי שמתאדם, ואפילו אם מכוון לכתחילה בנתינת היין האדום ליתן מראה אדום במאכל או במשקה, משום שאין צביעה באוכלין, כמו שכתב השו"ע (שם סעיף יט). אך לדעת הנשמת אדם (ח"ב כלל כד ס"ג, דסבר דיש צביעה באוכלין) נכון להמנע מזה... ובשו"ת שבט הלוי (ח"י סימן נו) כתב, שאף לדעת הנשמת אדם מותר ליתן יין לבן לתוך יין אדום, אף אם כוונתו בשביל צביעת האוכל, דהבו שלא להוסיף על החומרא.

¹²¹ הגרשו"א (הליכות שלמה פרק ט דבר הלכה הערה י), שש"כ (שם), שאין מעלת האדמימות אלא כשהיין עצמו הוא אדום, ולא כשמאדמים אותו ע"י תערובת דבר אחר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

יז. קנקנים בשרוץ וכו' תאנא פיטסות נאות ומגופרות

כבר התבאר לעיל דף צה: שנוכר יין לחבירו אם אמר מרתף של יין אני מוכר לך סתם ולא אמר למקפה, אין צריך להיות כולו יפה אלא כסתם יין, שגם אם יש עשר קוססות כלומר עשר קנקנים של יין רע שכבר התחיל קצת להשתנות בכל מאה¹²², הרי מוחל על זה שכן הדרך במרתף יין.

וכן אם אמר לו מרתף זה¹²³ של יין אני מוכר לך למקפה, או שאמר מרתף זה אני מוכר לך למקפה ולא אמר יין, אף על גב שאמר למקפה כיון שאומר זה משמע למעוטי, כלומר זה כמו שהוא שאינו טוב כמו שאר מקפה, לפיכך מסתמא מקבל עליו הלוקח י' קנקנים קוססות בכל ק', יתר על זה לא יקבל שאין דרך לקבל יותר.

והמוכר¹²⁴ קנקנים בשרוץ¹²⁵ במקום שאין מנהג, מקבל לכל מאה עשרה פיטסות, כלומר קנקנין שלא נתייבשו היטב, ועשויין להתבקע¹²⁶, והוא שיהיו נאות ועשויות בנפרית שאף על פי שאינן מבושלין כל צרכן והן מזיעין את היין צריך שיהיו נאות ועשויות בנפרית, אבל שבורין ממש אפילו אחד אינו מקבל. ובשאר מדינות אין צריך לקבל עליו כלל.

יח. המוכר יין לחבירו והחמיץ אינו חייב באחריותו ואם ידוע

שיינו מחמיץ הרי זה מקח טעות

¹²² כן היה ידוע לחז"ל, שעל הרוב בק' קנקנים רגיל להיות י' שכבר התחילו להשתנות. סמ"ע ד

¹²³ שו"ע ונו"כ שם א

¹²⁴ רמב"ם הלכות מכירה פרק יח הלכה יד, ופרשני המשנה משנה בבא בתרא פרקו משנה ב

¹²⁵ שם מדינה שאין טיט שבכלי חרס שלהן נשרף יפה דאטו שרון לבד. הא ודאי יש כמה מקומות שאין מנהג כגון בעיר חדשה או בנקוטאי כדאי' ב"מ פ"ג ע"ב. לכן נראה שהרמב"ם מפ' שרון דנקט משום דלא הי' הקרקע שלהן יפה לעשיית קנקנים וכמ"ש במ"ג פ"ח דסוטה לענין בית לבנים וע"ז סיים במקום שאין מנהג. ר"ל באותו מקום אם אין מנהג. דאלו יש מנהג הכל כמנהג המדינה. תפא"י שם ותוספות ראשון לציון

¹²⁶ תפא"י ומלאכת שלמה שם ואפשר שכך הבינו את פי' המשניות שם שכתב שיש בהם מום כלומר שלא נגמר בשולם ובתנאי שיהיו נאות בצורתן מגופרות, וכך משמעות הרשב"ם כאן, אך בר"ב ותו"ט שם כתבו שהם רעים בשביל ששואבות היין הרבה יותר מהאחרים, לפי שכל שעה הן מזיעות דרך דפנותיהן.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

כבר התבאר לעיל דף צו: שי"א¹²⁷ שהקונה יין והניחו בקנקניו של מוכר והחמיץ תוך ג' ימים, אפי' לא א"ל למקפה כלומר יין לצורך להטעים מאכל וליתן לתוך התבשיל אני מוכר לך¹²⁸, הרי הוא ברשות מוכר. אא"כ טלטלו ומנדו על כתיפו. וי"א¹²⁹ שאם א"ל למקפה או לשתותו מעט מעט אני צריך מחזיר היין להמוכר, ואומר לו הרי יינד וקנקנד, ואם לא א"ל למקפה ולא לשתותו מעט מעט אינו יכול להחזיר¹³⁰, אם שהה יותר משיעור הרגיל לשתות סכום יין כזה במשך הזה אבל בלא"ה ההפסד על המוכר.

והקונה יין¹³¹ ועירה הלוקח את היין לתוך כליו והחמיץ אפילו מיד, ואף על פי שאמר לו לתבשיל אני צריך לו, ואפילו הקנקנים חדשים וטובים, אפילו לא טלטל הלוקח הקנקן על כתיפו כלל, אין המוכר חייב באחריותו שיאמר לו בליך גרם לו להחמיץ¹³².

מיהו אם ידוע שדרך יינו להחמיץ¹³³, והוא אמר לו למקפה אני צריך, הרי זה מקח טעות וחוזר. אבל אם לא אמר לו למקפה, יכול המוכר לומר לו לא היה לך לשהותו¹³⁴.

¹²⁷ וזה ג"כ דעת הר"ן הובא בב"י בס"י זה. חי' רע"א שם ו

¹²⁸ ויין כזה צריך להיות טוב שלא יתקלקל בעמידתו זמן מרובה.

¹²⁹ שו"ע ונו"כ חו"מ רל ו

¹³⁰ שהיין תלוי במזל אדם טפי, לפיכך אפילו אם נמצאו חומץ תוך ג' ימים אין המוכר חייב באחריותו, שאנו אומרים יין היה כשקנאו ומזלו גרם לו שמיהר להחמיץ [והיינו דוקא בדהיה יכול לשתותו בתוך ג' יום אם היה שותה כדרכו. סמ"ע שם יג

¹³¹ שו"ע ונו"כ שם ה

¹³² שאמרינן מכח העירוני שעירהו מקנקן המוכר לקנקן הלוקח הוא שגרם לו להתקלקל, וז"ש חמרא אכתפיה דמרא שוור, אינו רוצה לומר דוקא כשטלטלו על כתיפו, אלא כשנתעסק בו ע"י כתפים והן פועלים שסייעוהו לערות מחבית לחבית, וכן פירשוהו ר"ן [ב"ב צ"ו ע"ב ד"ה ושמואל והובא בב"י סעיף א'], וכן צ"ל לרי"ף [מ"ח ע"א מדפי הרי"ף] ורמב"ם [פ"ו ממכירה ה"ג] והרא"ש [ב"ב פ"ו ס"י י"ב] ומור [סעיף א']. סמ"ע י

¹³³ פירוש, דרכו להחמיץ בשיהוי זמן מועט, כי כן היה בשנים שעברו. שם יא

¹³⁴ שם יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

